

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun
nedelj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrtletno . . . K 6:30
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 80.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 9. aprila 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Odgovor na nizkotna obrekovanja.

(Manifest štajerskega sloven-
skega učiteljstva.)
(Konec.)

Poglejmo le na polju slovenskega
šolstva dejanja slovenskih klerikalcev.

Za razpisano mesto c. kr. vadnišk-
ga učitelja v Mariboru sta predla-
gana v ternopredlogu dva slovenska
učitelja, ki pa imata to napako, da sta
narodno-zavedna in neklerikalna. Ker
je bila možnost, da bo kateri izmed
njiju imenovan, je bil ves klerikalni
aparati na delu zoper njiju in bil je
imenovan tretji t. j. Nemec Herbst, ki
še prav slovenski ne zna. Znani slo-
venski štajerski klerikalni kolovodja
je dejal takrat: „**Rajši Nemca,
nego naprednega Slovenca
na učiteljske.**“ — Po pravici je
to narodno lopovstvo takrat ožigosal
„Učit. Tovariš“, a noben klerikalen
list se ni upal ni z besedico ugovarjati
ali opravičiti to narodno izdajstvo.

In tisti ljudje, ki so krivi,
da dijake na učiteljskem **vzgo-
jujejo nemški nacionalc**,
tisti obrekujejo učiteljstvo,
češ, da nima narodne zavesti!

Da so slovenski klerikalci brez
ugovora glasovali za nemškega
nadzornika proslulega Bellarja, je opravi-
čeno že ožigosal „Nar. Dnevnik“ in
znano je, da dobimo tudi na sloven-
skem štajersku s pomočjo slovenskih
klerikalcev nepotrebne nemškega
ljudskošolskega nadzornika.

Pri srednjem šolstvu ni boljše.
Radovoljno so slovenski klerikalci do-
volili v metropoli slovenski, v
beli Ljubljani, popolno nemško gim-
nazijo. Opravičevali so se takrat, da
postanejo pa zato ostale kranjske
gimnazije popolno slovenske, kar še se
pa do danes ni zgodilo in se tudi ne
bo, ker so pribarantali klerikalci za
svojo bankerotno organizacijo stran-
karske koncesije.

Znano je, da si dr. Korošec v
proračunskem odseku lani ni upal ali
ni hotel staviti resolucije za slovensko
vsenčilišče, temveč je stavil le znano
brezbarvno resolucijo, ki poziva vlado,
naj preišče predpogoje za ustanovitev
novih univerz sploh (menda turških v
Bozniji!).

In taki ljudje, ki izročajo
slovensko šolstvo Nemcem v
pest, ki so celo najhujši ger-
manizatorji slovenskega šol-
stva, taki ljudje, ki se za slo-
vensko šolstvo ne upajo za-
vzeti niti s pohlevno reso-
lucijo, taki ljudje se upajo
učiteljstvo sumničiti, da ne
vzgojuje narodno!

Navedel bi še lahko več, pa za
danes naj zadostuje to.

Ker navaja omenjeno obrekovanje
učiteljstva „Slov. Gosp.“ kot razlog
zoper regulacijo učiteljskih plač, mo-
ram to še posebej pribiti, da vidi jav-
nost, kaki hinavci so klerikalci.

Če navaja tov. Pesek v svoji znani
razpravi, da naj narod pomaga učitelj-
stvu, ker je to vedno vršilo svojo
dolžnost napram narodu, ima popol-
noma prav.

Učiteljstvo se potom svoje orga-
nizacije vedno spopolnjuje, gotovo da
noben stan ne stori toliko za svojo
nadaljno izobrazbo, kakor baš učitelj-
stvo. Na lastne stroške si vzdržuje
mного strokovnih listov, učiteljska
društva zborujejo malodane vsak mesec
in pri vsakem zborovanju so pedagoška,
metodiška i. dr. vprašanja na dnevnem
redu. Razun tega ima učiteljstvo še
svoje lokalne in okrajne knjižnice, lo-
kalne mesečne in okrajne letne ter
deželne učiteljske konference. Učitelj-
stvo torej stremi z vsemi močmi, da bi
se učiteljski stan kvalitativno povzdig-
nil in vsak bi ga moral pri tem pod-
pirati, kajti v tem smo si menda pač
vsi edini, da more narodu ko-
ristiti le dobro naobražen

učitelj in ne šušmar-suplent,
ki nima niti študij niti iz-
pitolov.

In regulacija plač učitelj-
stvu ni smoter, temveč je
le sredstvo, svrha do smotra,
namreč, da bi učiteljski stan
kvalitativno ne nazadoval,
temveč napredoval. — Vsem
stanovom so se zvišale plače, duhov-
nikom, uradnikom, slugam, svoje tarife
so povišali zdravniki, odvetniki i. t. d.
Razmere so dandanes take, da ima mož
brez študij in brez izpitolov večje do-
hodke kakor pa učitelj. Kaj čuda potem,
če nočejo imovitejši starši dajati svojih
otrok v učiteljske, in če toliko učite-
ljišnikov po dovršeni maturi vstopi v
drug stan in ne v učiteljski in če to-
liko učiteljev zapušča idealni, a bedni
učiteljski poklic ter gre drugam, kjer
ima boljše dohodke.

Ako se učiteljstvu draginji pri-
merno ne regulirajo plače, kakor so se
drugim stanovom, bo učiteljstvo kvali-
tativno od leta do leta slabše. Pomanj-
kanje učiteljstva bo občutljivejše in
vrzeli bodo polnili z nesposobnimi
suplenti.

Beda je slana za značaje; če
obrača kak mož plašč po vetru, ker
se boji za svoj postranski zaslužek ali
ker si želi radi dece priti bliže mesta,
je to obžalovanja in graje vredno.
Vsega stanu pa še radi tega
ne sme nikdo obrekovati, **naj-
manj pa tisti, ki so krivi teh
dabnih razmer, ker ne privo-
ščijo učiteljstvu niti koščka
kruha.**

Očitati učiteljstvu nekvalificiranost,
obenem pa delovati, da bi se učiteljski
stan kvalitativno poslabšal, je najgrša
hinavščina, da, lopovščina. Napredno,
narodno zavedno učiteljstvo hoče iz-
stradati, hoče mu z nizkotnim obre-
kovanjem izpodkopati tla, da bi nje-
govo mesto zasedli mameluki, ki bi
naroda vsled svoje nezmožnosti ne
mogli probujati, ki bi bili klerikalcem

slepo udani hlapi, da bi mogel kleri-
kalizem neomajeno zavladati. To je
pravo jedro in namen vsega ruvanja
zoper sedanjo šolo in učiteljstvo. Ti
pa, slovensko ljudstvo, čuj, da te ne
prekanijo!

**Zaupniki po vseh okrajih,
prepišite takoj volilne ime-
nike in pridno reklamirajte!**

Dnevna kronika.

u Kongres srednješolskih profe-
sorjev se je vršil minole dni na Du-
naju. Prihodnji se vrši v Ljubljani.

u Ali smo še v pravni državi?
Župan Vavra v Skalicih v Šleziji je
bil obsojen v 7 dnevni zapor, ker ni
hotel sprejeti od okr. sodišča v Frideku
nemškega dopisa. Zares krasno pod
Hochenburgerjem!

u Glavna skupščina Zveze avstr.
jugoslov. učiteljskih društev se vrši
glasom sklepa upravnega sveta dne 15.
in 16. avgusta t. l. v Mariboru.
Slavila se bo štiridesetletnica šolskega
zakona.

a Brezžični telegraf na Bolgarskem.
V Varni ustanovi poštna uprava po-
staja za brezžični telegraf. Aparato
preskrbi italijanska tvrdka Marconina.
Na 600 km razdalje se lahko tem potom
brzjavi. Vse bolgarske torpedovke
bodo opremljene z aparati. Otvori se
postajo 19. t. m.

a Odvetniški red, ustanovljen z za-
konom z dne 1. aprila 1872., name-
rava pravosodno ministerstvo izpre-
meniti. Obrnilo se je tozadevno na
odvetniške zbornice. Predvsem se gre
za disciplinarno postopanje.

a Rezerviste, ki so jih vpoklicali
in poslali na srusko mejo, odpuste po
Veliki noči.

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil
Stanko Svetina. Dalje

Mogel je svobodno končati, kajti
poslušalci so bili vsi od osuplosti pre-
vzeti. Šele čez nekaj časa se je oglašil
Staročeh. „Ej, v glavi se mi vrti vsled
tvojih nespametnih besed. Da moreš
tako neumno čenčati! Kako moreš go-
voriti o Čehih, ko si bil ves čas v
tujini?! Morda ti je kdo pripovedoval,
kako je bilo pri nas prej, in še tu je
zmešal resnico z lažjo. Resnica je, da
je bil nemški jezik na kraljevskem
dvoru zgodaj priljubljen; resnica, da
se je tudi gospodi priljubila tujina, ker
je dajala svojim gradovom in sebi
nemška imena in se rada pačila po
tujih običajih; resnica, da so naši kra-
ljevski zaslepljenci vodili mnogo tujcev
v naš kraj in jim stregli kolikor so

mogli, tako da so večinoma vsa mesta
prišla pod oblast Nemcev in da se je
začel tudi del čeških meščanov nagi-
bati k tujemu govoru in navadam. In
iz teh vzrokov se je že zdela, da se
tudi tu izgubi jezik slovanski kakor v
severnih krajih. Toda položaj se je
spremenil. Kmečkega ljudstva se ni
dotaknila tujina in ni res, da bi go-
vorili kje v čeških vaseh nemško. Tudi
boljši plemiči in vitezi izmed višje go-
spode so ostali vedno verni Čehi in
nekateri, kakor vrli Štitni, so pisali
tudi knjige v češkem jeziku, ki so
vžigale ljubezen do njega in so dvig-
nile svoj glas proti tujini; tudi v
mestih so se Čehi bolj in bolj upirali
tujcem, katerih število je bilo povsod
manjše in ki so se branili le s svojim
bogastvom, s svojimi predpravami, s
prevzetnim nasiljem in ki so imeli
svojo kraljevsko moč za nadnaravno;
toda slednjič so se morali umakniti
povsod otrokom te zemlje. Tega že
dolgo ni bilo, da bi mogel kao reči
kakor star kronist pred sto leti pri

kronanju kralja Jana, da je bilo slišati
po praških ulicah več nemškega nego
češkega in neresnica je, ko si rekel,
da pošiljajo češki Pražani svoje hčere
v nemške šole in samostane —“.

„Nikdar bi se ne učila jezika naših
smrtnih sovražnikov“, je ognjevitno za-
klicala Kunka.

„Ako bi bilo potreba, da bi znala
mestna hči tuj jezik“, je nadaljeval
njen oče, „bi jo dal učiti se latinskega
ali kakoršnegakoli drugega, toda nik-
dar ne jezika, ki se povsod nad našim
zaničevalno povzdiguje in ki se trudi,
da bi ga zatrl. To bi se veselili naši
sovražniki, ko bi mi sami svojim otro-
kom vsiljevali njih jezik, katerega so
si oni zastonj prizadevali udomačiti s
trudom in z zvijačo. To bi si samim
sebi dajali klofute; zakaj, ko bi zopet
dosegli nad nami moč, bi si mnogo
lažje naklonili nestanovitne in omah-
ljive ljudi, večje nemškega jezika, ka-
tere bi potem spremenili v ničvredne
odpadnike. In povsod, kjer se veliko
širi med ljudstvom znanje tujega jezika,

se kazi in gine domači jezik, kar smo
tudi videli na Češkem. Zato se je tudi
Hus bojeval proti dvema jezikoma in
je napisal: Resnično, kakor je tepel in
lasal Neemija židovske otroke, ko je
slišal, da govorijo napol azotsko in ne
znajo židovskega: ravno tako bi bili
vredni dandanes Pražani in drugi Čehi,
da bi jih zlasal, ako govorijo pol češko,
pol nemško.“

„Lahko smo ponosni, da so ostale
češke gospe in žene zveste maternemu
jeziku in da pridno čitajo nasvete
Štitnega in druge češke knjige in željno
sprejemajo nauk čeških pridigarjev,
posebno nauk mistra Husa, ki jim je
spisal svojo „Hčerko“ in ki jih je še
iz kostniške ječe srčno pozdravljaj“,
je govorila mladenka, vsa zardela od
goreče navdušenosti.

„To je vse lepo“, se je oglašil
znova gost. „Toda nemščina je vendar
drugi deželni jezik in tu pa imamo
enakopravnost.“

(Dalje prih.)

a Tožba proti dr. Friedjungu. Hrvaški poslanec Supilo je včeraj dal dvornemu in sodnemu odvetniku dr. Harpnerju nalog, naj vloži zoper dr. Friedjunga tožbo, zaradi njegovih „razkritij“ o srbskih izdajalcih.

a Učiteljsstvu v spomin iz lepih starih časov. Bilo je takrat, ko je še bilo vse šolstvo pod nadzorstvom cerkve. In prišel je škof v neko slovensko šolo nadzorovat. Po končanem pouku je vprašal ljudomili škof učitelja med drugim tudi, kako se mu kaj godi. Učitelj pa je ponižno namignil na neugodno materijelno stanje. Tedaj pa je pobožni škof potrkal učitelja po rami, povzdignil oči proti nebesom in rekel: „Geduld, Herr Lehrer, dort oben ist der wahre Lohn!“ — Ta učitelj še zdaj živi in rad pripoveduje to ravno spet aktualno zadevo.

Politična kronika.

u Cesar baje odstopi vladne posle prestolonasledniku, tako poroča „Ost-deutsche Rundschau“. Namerava se prirediti cesarju veliko zahvalno izjavo, ker je bil mir ohranjen. Ob tej priliki prevzame cesar naslov kralja Bosne in Hercegovine. Koj na to bo pa cesar odstopil vladne posle prestolonasledniku. Odgovornost za to vest prepuščamo seveda nemškemu listu.

u Češki deželni zbor se snide, kakor poročajo nemški listi še le jeseni 1909. —

u Preganjanje čeških radikalcev se z veliko vnemo nadaljuje. Bile so zopet hišne preiskave v uredništvu „Češkega Slova“, in v nekih omladinskih in sokolskih društvih, policija je tudi nekoliko ljudi zaprla. (Razun tega je vlada razpustila vse omladinske in strokovne organizacije).

u Poštno ravnateljstvo v Pragi. Germanizator in podravnatelj poštne direkcije v Pragi, ki je bil v disciplinarni preiskavi, se vrne zopet na svoje mesto, ostane pa le malo časa v Pragi in bo potem prestavljen na drugo mesto. „Močna“ vlada ga bode gotovo za njegove „zasluge“ povišala. Po Veliki noči se vrne poštni ravnatelj Kraus na svoje mesto; na mesto podravnatelja pa ne bode za Svobodo nikdo imenovan.

u Staročeški izvrševalni odbor je v svoji seji dne 7. tm. sklenil, delovati na to, da se uveljavi v vseh slovanskih deželah načelo, da morajo biti imenovani uradniki in sodniki dotične slovanske narodnosti.

u Nemci proti parlamentu. „Slowo Polskie“ piše v članku: „Žalostne nade avstrijskega parlamenta“, da nameravajo Nemci iz liberalno-centralistiškega tabora razbiti parlament, katerega ne morejo pripustiti k mirnemu delu. Bojijo se, da bi se parlament splošne in jednake volilne pravice ne odvrnil od centralizma in naklonil k avtonomizmu, kar bi bilo seveda nemškim centralističnim liberalcem, ki se dičijo s svobodomiselnim perjem, zelo proti misli. Mirno predvelikonočno delovanje jim je nagnalo toliko strahu, da nameravajo ponoviti manevar, kakoršnega so izvedli februarja v kljub kompromisnemu predlogu predsednika Poljskega Kola, katerega je baron Chiari odklonil. Stvar nameravajo izvesti tako, da bi vsa odgovornost za razbitje parlamenta pala na Čehe. Iz teh razlogov bodo silili na to, da vlada poda predlog o sodni in upravni razdelitvi Češkega in da bi se prekršile pravice češkega deželnega zbora. Da bi pa Čehe še bolj razdražili in je nagnali v kar najostrejšo opozicijo, ne bodo dovolili mirnega zasedanja češkega deželnega zbora. Članek pravi dobesedno „Kri mora šiniti vsakemu in tudi

najmirnejšemu Čehu v glavo, ko bode čital, da bode parlament, v katerem sede zastopniki Tirolskega, Galicije, Bukovine, Dalmacije, Istre, Trsta itd. odločeval o razdelitvi Češkega na dve provinci, ki bodeta v bodoče skoro popolnoma ločeni, dočim pravemu zastopstvu Češkega svobodomiselnim Nemci delajo teoretične in praktične zapreke, da bi samo o svoji stvari ne moglo ni besede spregovoriti.“ Bi li bilo to kaj čudnega, ako bi Čehi razbili parlament — kar si Nemci kar najbolj žele. Zato morajo biti Čehi modri, potrpežljivi in zdržljivi ter se smejo na to zanašati, da jim pridejo Poljaki na pomoč, da zavarujejo pravice češkega deželnega zbora, ako se ne bodo dali zmamiti po nemških provokacijah, kajti Poljskemu kolu je mnogo na tem ležeče, da se parlament vzdrži in paralizirajo centralistiške nakane Nemcev. Tako piše „Slowo Polskie.“

o Ogrska kriza. V Kossuthovem stanovanju je bila včeraj ministerska konferenca. Oficijozno poročilo pravi, da so se posvetovali ministri le o rumunski trgovinski pogodbi, bržkone pa se je razpravljalo tudi o bančnem vprašanju. „Egyertetes“ poroča, da pride cesar 22. t. m. v Budimpešto, da bo sprejel več politikov v avdienco in imenoval potem spet sedanje ministerstvo, katero bo imelo namen vstvariti do 1917. bančni provizorij ter pripraviti vse za samostojno banko, ki bo 1917 osnovana.

o Nasilstva proti Slovakom. Pri volitvi v pazinskem okraju je bil dne 5. t. m. izvoljen madžaronski kandidat dr. Ochaba proti Slovaku dr. Milanu Ivanki. Ivanka je dobil 636 glasov, Ochaba pa 969. Za Madžara Ochabo so glasovali mrtvi, v Ameriko izseljeni in neprisotni pod varstvom 400 orožnikov. Predsednik ene volilne komisije je bil dr. Ivanke osebni sovražnik, madžarski katoliški župnik Chrenka, ki je načeloma odklanjal skoro vse one volilce, ki so hoteli dati svoj glas slovanskemu kandidatu. „Nepszava“, glasilo soc. demokratov na Ogrskem piše: „Vse občine so žandarji zasedli, kateri so dobili od političnega oblastva povelje, da s puškinim kopitom naženejo vsakega iz občine, ki razdaje letake proti Ochabi. Trije železniški delavci so razdajali madžarske letake, na katerih so bili naštetih grehi koalicije proti ljudstvu ter se železniške uslužbenice pozivalo, naj ne glasujejo ne za Ivanko ne za Ochabo. Orožniki so je prijeli in peljali pred političnega uradnika. Ta jih je sprejel z besedami: Zakaj niste te lumpe ubili; ako še enkrat dobite take puntarje v roke, počite ga s kopitom po glavi, da pogine.“ Ta dični uradnik bode tožen, da je navajal orožnike k umoru — toda pred ogrsko justico so taki poštenjaki vedno nedolžni.

a Srbija. Čete so se razšle, tudi zbor prostovoljcev je razpuščen in udeležniki so se vrnili v svojo domovino.

a Bolgarsko-turška pogajanja se čedalje bolj zavlačujejo. Turčija dela še vedno zapreke in zahteva odškodnine iz raznih naslovov, tako zahteva patriarhat 10 mil. frank. za konfiscirane grške cerkve. Nejevolja je na Bolgarskem splošna. „Rječ“ piše: „Po tem lahko sodimo, da je nemška diplomacija kriva, da je stvar tako obtičala. Nemčija hoče pokazati, da Rusija tudi na Bolgarskem nič ne more brez Nemčije.“

a Nemška kolonizacija na ruskem Poljskem. V jedni zadnjih sej dume je posl. Bobrinski opozoril na to, da se v kraljevini Poljski že prav nevarno krepi nemška kolonizacija. V vladnih krogih so napravila odkritja posl. Bobrinskega velik utis. Vlada je naložila

gubernatorjem, naj stvar preiščejo, ti so pa odgovorili, da nemška kolonizacija ne pomeni za državo nikake nevarnosti. Ruska vlada ostane kakoršna je vedno bila; preganjala in dražila bode Poljake v svoji domovini in bo še vesela, ako Nemci pokupijo čim več poljskih posestev in vstvarijo nepretrgano verigo nemških naseljenj od nemške meje pa do Plocka in Rypina in še dalje v srce države. Svojo nalogo vidi v preganjanju Poljakov.

Štajerske novice.

v Za narodni sklad je poslal g. dr. Josip Karlovšek, odvetnik v Celju, v častni zadevi Uršič (Št. Jur ob j. ž.) proti Vehovarju (Pristova) 20 K. G. Feliks Exel, učitelj v Vojniku je daroval 2 K. Iskrena hvala!

o Nemški Rebekov protikandidat je neki Kral iz Maribora.

v Zmedenost mariborskih klerikalcev. Včerajšnji „Slov. G.“ nudi jasno sliko zmedenosti, ki vlada v krogih mariborskih klerikalcev. List govori o splošni skupini in niti ne ve pravilno naštetih volilnih okrajev! Trdi, da spada sodni okraj Šmarje v skupino okr. gl. Maribor-Konjice-Ptuj-Ljutomer, dočim spada ta okraj po § 9 volilnega zakona z dne 19. febr. v skupino okr. glav. Celje-Slovenjgradec-Brežice! Ako so klerikalci že pozabili (če so sploh kedaj vedeli), kako so volilni okraji razdeljeni — potem kaže to tako zmedenost in nesigurnost, ki daje tem večje upanje na zmago naše pravične narodne stvari!

v Ta nesrečna prepričanja! „Sl. G.“ klaverno izraža samo svoje „prepričanje“, da bodo zmagali klerikalci, „če stori vsakdo svojo dolžnost.“ Take fraze že poznamo in menimo, da jih ne bodo verjele niti farovške metlje! Stvar s „prepričanji“ je vobče sitna, kaj ne g. dr. Verstovšek? Vaše črno vezano sedanje prepričanje je tudi šele iz najnovejšega časa in ker ste ga kupili samo na up, da zlezete na mesto deželnega odbornika, se utegne zopet kako prebarvati. Klerikalna prepričanja so zelo nestalna in tudi to zmagovalno prepričanje je prav slabo barvano.

v Napredni kandidat za splošno kurijo Celje-Slovenjgradec-Brežice se postavi na velikonočni pondeljek na velikem shodu v Žalcu! Shod se vrši, kakor znano, ob 3. uri pop. v Hodnikovi dvorani v sredi žalskega trga. Imel je sicer izvrševalni odbor pooblastilo, da bi lahko že sam postavil kandidata, a ker mu je odločno do tega, da v tem važnem vprašanju odločuje ljudstvo, se je postavitev kandidata v spl. kuriji odložila na pondeljek. Za naše zaupnike in somišljenike nastaja s tem večja dolžnost, da agitirajo za sijajno udeležbo. Vsi na krov! **Naša stvar stoji dobro**, to veselo zavest imamo vsi in ta nas bo tudi vodila v volilnem boju.

o Še tega nam ne privoščijo! Na nekem meščanskem volilnem shodu v Judenburgu se je govorilo tudi o podpcah dežele slovenskim društvom in korporacijam. Navzlic izjavi dose danjega poslanca Kunza, da te podpore niso bile neopravičene, saj so znašale komaj 35 (!) del nemških, se je neki mladi dr. Pfrimer zadiral zaradi njih in nemški „purgarji“ so prikimali. Bomo še govorili na shodih o teh podporah. Nemci si naj ne mislijo, da smo še nadalje pri volji za deželo samo plačevati, a ne imeti od nje najmanjšega haska.

o „Marb. Zeit.“ o slovenskem deželnem uradništvu. Dasi se na obč. zboru Nar. str. v Celju ni veliko govorilo o programu Nar. str. glede deželnega zbora, se že zadirja v nas „M. Z.“ v svojem znanem olikanem tonu

zaradi zahteve, da se mora tudi glede deželnega uradništva vpeljati ključ po prebivalstvu. „M. Z.“ pravi, da hočemo vse posloveniti. In narobe? Dežela hoče z doslednim nastavljanjem nemških uradnikov vse pomenčiti. To ji je prvo — koristi prebivalstva, ki trpi vsled tega, ker ne more obče vati z deželnimi uradi v svojem jeziku, še le poslednja stvar. Nemško kričanje nam že tudi samoobsebi kaže pot. Bodoči deželni poslanci — tudi tu imate hvaležnega narodnega in strankinega dela!

v Klerikalno obrekovanje. Ker klerikalci nimajo nobenega stvarnega orožja proti Narodni stranki in ker jih tlači težka obsodba ljudstva, da so v svoji nenasitnosti razbili kompromis, so se vrgli na obrekovanje in zavijanje. Med drugim trde, da je bila večina zborovalcev na nedeljskem shodu Nar. str. učiteljev. Neresnico klerik. trditve kaže tudi število zborovalcev na učiteljskem zborovanju v nedeljo popoldan: bilo je komaj 40 oseb navzočih, a so mnogi prišli šele s popoldanskimi vlaki. Stvar, katera se mora z lažmi in zavitimi poročili naših shodov zagovarjati, je slaba. Na tak način se tudi ne spodbije dejstev in ta bodo vodila nas do zmage.

v Opozarjamo zlasti klerikalne naše prijatelje na določbe državnega zakona v varstvo volilcev, zlasti glede shodov in volitev samih. Bi nam bilo zelo žal, ako bi se jih morali poslužiti.

v Popravek. V včerajšnji Polit. kroniki v notici: Poljski glas o nemškem zavezništvu ima stati v 12 vrsti: **onemogočile**, mesto, omogočile.

v Predavanje se vrši v sredo 14. tm. zvečer ob 8. uri v čitalnični sobi v Celju. Predava g. Karl Kveder, učitelj v Št. Jurju ob j. ž. Predavanje: Uvod v socijologijo. K mnogobrojni udeležbi vabi „Zveza narodnih društev“.

u Denuncijanti na delu. „Von Laibach nah Belgrad!“ se imenuje brošurica, katera vsebuje znane denuncijantske članke tukajšnje „vahtarice“ in ki jo izda tukajšnja nemška tiskarna v 15 tisoč številkah. Napisal jo je „austriacus“. Brošurica zlasti blati ljublj. župana Hribarja in „Slov. Narod“. Branili se bodo gotovo prizadeti činitelji sami, ako se ne bodo bali, da si preveč pomažejo roke. Pri Kranjski hranilnici v Ljubljani imajo navzlic ogromnim vzdigom še vendar denarja dovolj ta tak šmir, kajti prilično gotovo bode, da se hočejo na tak način maščevati nad kranjsko narodno-napredno stranko, kjer napravila pri Kranjski hranilnici red. Pa bode malo izdalo! „Slovenec“ svetujemo, naj kar celo brošurico prestavi in natisne, saj ve, zakaj!

v Iz Celja. Iti je moral najemnik v „Stadt Wien“ po svetu s trebuhom za kruhom. Gostilna v zadnjem času ni nič več uspevala. Tudi posledica glasovistega nemškega gospodarstva v Celju.

Včerajšnja obravnava pred okrožnim sodiščem v Celju proti „neumnemu Mihi“, to je Mihaelu Ledniku zaradi septemberskih izgrediv se je preložila, da se zaslišijo nove priče.

v Za družbo sv. Cirila in Metodaja je daroval g. dr. Karlovšek, odvetnik v Celju K 20 kot poravnavo v častni zadevi g. Antona Uršiča, živinozdravnika v Št. Jurju ob j. ž. proti Janezu Vehovarju, posestniku in županu v Pristavi.

v Za družbo sv. C. in M. je nabral g. Josip Vidic, nadučitelj v pok. v Št. Pavlu pri Preboldu s pomočjo svojega prijatelja g. Ivana Večerinav Trstu 3000 rabljenih poštних znamk. Vsega skupaj je gospod Vidic nabral 10.400 znamk.

v Darovi. Za družbo sv. Cirila in Metoda je poslala gospod. Marica Gačnik, blagajničarka pri „Merkurju“ K 639 kot prebitek prodanih velikonočnih razglednic. Narodni gospodični srčno zahvalo!

v Za družbo sv. C. in. M. je postal g. Lenart, trg. uslužbenec v Ptuj 1000 jubilejnih znamk po 20 v.

v Imenovan je za kontrolorja v mariborski kaznilnici Moric Haus.

v Dr. Benkovič se je izjavil, da ne kandidira v deželni zbor! Bomo videli. Pa vendar ne, da bi se mož še kakih razkritij bal?

v Iz Laškega trga. Nemcem obrestujejo po 4½%, Slovencem pa po 4% v laški nemški šparkasi. To je zadnjič potuhtal neki okoliški kmet in na vprašanje, kako je to mogoče, so mu gospodje pri šparkasi odgovorili: „Vi znate tiho bit“, a kmet njim odvrne: „Jaz znam pa tudi vun vzeti“, kar je takoj storil in naložil svoj denar v slovenskem zavodu. Skoro neverjetno se nam zdi to! Opozarjamo pa vendar slovenske vlagatelje, naj nekoliko pregledajo in preiščejo svoje knjige!

v Iz Mozirja nam piše g. L. Gorčar: Vaš cenjeni list z dne 2. aprila 1909 št. 74 je priobčil dopis iz Mozirja, v katerem se med drugim tudi omenja moja oseba. Očita se mi, da podučujem g. Antona Breznika p. d. Luka, občinskega tajnika okolice Mozirja v tajništvu, in da meni g. Anton Breznik p. d. Luk za ta poduk plača. Z ozirom na to, da jaz nikdar g. Antona Breznika nisem podučeval v tajništvu, prosim, da se ta spis stvarno popravi tako, da g. Antona Breznika nikdar nisem v tajništvu podučeval in taistega tudi ne podučujem in da še meni gosp. Anton Breznik ni nikdar le enega vinarja plačal. Istina pa je, da sem včasih dal gospodu Antonu Brezniku pojasnilo zaradi domovinstva kakšnih oseb ali pa glede rešitve kakšnih spisov, pa nikdar za plačo.

v Ustrelil se je v Ptuj 24 letni mesarski pomočnik Krischpi iz Gradca. Imel je razmerje z neko natakario, katera ga pa ni marala. Fantu je šlo to tako do srca, da je šel prostovoljno v smrt.

v Ormož. Okrajni šolski svet ormoški je izrekel g. dr. Omulcu, odvetniku v Ormožu, kot vzdrževalcu šolarske kuhinje in ormoški okoliški šoli, svoje priznanje in zahvalo. Da bi našle naše slovenske šole mnogo posnemalcev!

v Zahvala. Dne 25. marca 1909 so priredili gospod Ivan Zemljčič, c. kr. sodnik v Ormožu, gospod Domicijan Serajnik, učitelj v Ormožu in g. Franc Serajnik, učitelj v Središču v ormoški okoliški šoli dobro uspeli komorno godbeni večer. Ker so imenovani gospodje del čistega prebitka v znesku 20 K poklonili ormoški okoliški šoli, jim podpisano šolsko vodstvo tem potom izreka najprisrčnejšo zahvalo. Šolsko vodstvo Ormož-okolica, 8. aprila 1909. Jos. Rajšp, šol. vodja.

v Turniša pri Ptuj. Neznani zlikovci so uničili vrsto sadnih dreves ob okrajni cesti v Turnišah. Zalotili jih še niso, dasiravno se je dogodil podoben slučaj že dvakrat.

v Sv. Benedikt v Slov. gor. Poštno dostavljanje. Poštni urad pri Sv. Benediktu bo dostavljal od 16. tm. po trikrat na teden pisma in poštne pošiljatve po sledečih krajih: Sv. Benedikt, Obrat, Ženjak, Drvanja, Bočkova, Ihova, Trotkova, Sv. Trije Kralji, Trstenik in Stangrov. Tega dne se postavijo poštni nabiralniki pri Sv. Benediktu, v Bočkovi, Ihovi, Stangrovu, Trotkovi in v Ženjaku.

v Surovost. V četrtek sta gnala nek mesar in njegov pomočnik Trafella 3 krave iz Rač po državni cesti v Ma-

ribor. Jedna krava se je na Tržaški cesti vsled utrujenosti zgrudila. Da bi spravil žival na noge, je naščuval pomočnik Trafella mesarskega psa na njo, kateri jo je zgrizel, povrh tega ji je pa vlival vode v ušesa. Krava je še nekoliko časa šla naprej, potem pa se je zopet zgrudila. Nek policaj je napravil mučenju konec in brezsrčnega človeka naznanil. Naj bi se ga pošteno naučilo usmiljenja do živalij!

v Gozdni požar. Blizu Stübinga pri Gradcu je v četrtek pogorelo 6 oral. mladga lesa, smrek, borov in raznih listovcev. Gasilo je 6 požarnih bramb, ki so po peturnem delu ogenj omejile. Jeden požarnik se je hudo opeknel. Ogenj je nastal poleg železnične proge vsled isker iz stroja. Škoda je precejšnja.

v Iz Huma. Včeraj popoldan opazil se je nek rudeč zrakoplov na vzhodni strani. Lepo se je zibal, naenkrat ga zavije bel oblak in potem nam je zginit, žal, izpred oči. Tako lepega še tukaj nismo videli. Sedaj se bodo menda večkrat videle enake prikazni ter bodo frčali zrakoplovi sem in tje. Nad Humom 2000 m visočine namenijo napraviti gostilno „pod vejo“, kjer se bode točilo naših goric pristno vino, katerega še je precej po kleteh.

v Dravska dolina. Marnberška posojilnica, kateri je nakopal eden izmed znanih voditeljev katoliške stvari dr. Somrek, — sedaj vodja Cirilove tiskarne in sourednik Slov. Gospodarja, ki zastopa koristi slovenskega ljudstva — z nesrečnim konzumom žalostnega spomina kal smrtne bolezni, je po zatrdilu ljubljanskih zvezarjev, blizu svoje agonije. Pričakovati je baje v kratki dobi poloma. Slovenski naprednjaki, ki imate še kaj z omenjeno posojilnico opravka, bodite previdni! Lepa perspektiva krščansko-socialnega dela! — Malo je manjkalo, da ni zgrmela svoj čas posojilnica v Laškem, in se je komaj z rezervnim fondom in brezplačnim uradovanjem rešila pogina, — sedaj pa že pišejo sami klerikalci mrtvaški list posojilnici v Marenbergu. Ljubljanci bi se radi ene kot druge otresli in jo vrinili štajerski podružnici v Mariboru, a tudi ta ni nič kaj navdušena za to idejo. —

v Slovensko gledališče v Mariboru. Gledališki odbor „Slovanske Čitalnice in „Bralnega in pevskega društva Maribor“ se je bil zagnal letos z ognjem v dramske predstave, kar dokazujejo zlasti uspele prireditve velikih Govekarjevih narodnih iger. Za dobiček odboru ne gre, ker mu je prva skrb moralna opora, katero daje mariborskemu Sloventstvu s slov. gledališčem. Že vsled tega bi se moralo iti delavnemu odboru povsod na roko. Toda slišali smo, da reže gospodarska stran hude rane gledališkemu odboru. Za veliko dvorano v Narodnem domu mora letos plačevati gled. odbor samo sl. posojilnici 50 kron za vsako predstavo; kurjava in luč požreta seveda drugih 50 kron. V lanski sesiji se je plačevalo le po 25 kron od vsake predstave. Zvišanje te pristojbine po naših mislih ne izda pri posojilnici prav nič, na drugi strani pa silno ubija veselje do dela pri diletantih in gledališkem odboru, ki se je baje odločil, da konča že zdaj letošnjo sezijo.

d Iz Maribora. „Slovanska Čitalnica“ in „Slov. trgovsko društvo“ sta priredili dne 4. t. m. velik koncert v prid godbenemu skladu in ljudski knjižnici v Mariboru. Rekiame za koncert je bilo menda malo, zato tudi velika dvorana ni bila tako polna, kakor bi bil koncert zaslužil. Sploh se zdi, da se ob prireditvah v mariborskem Narodnem domu ne piše in ne agitira mnogo za udeležbo, temveč se zadovoljujejo prireditelji večinoma s kratkim naznanilom v liste in z nekolikimi

osebnimi vabili. Drugod je drugače. Drugod imajo reklamni odseki ob majhni predstavi in majhnem koncertu polna usta hvale v naprej in poslej, mi smo pa skromni, sila skromni tudi ob sijajnih prireditvah.

Umetniški sijaj temu koncertnemu večeru je podal g. Koudelka s svojim imenitnim orkestrom, broječim 16 godbenikov, ki je igral vse točke brez izjeme v tehničnem in ritmiškem oziru zelo dobro. S popolno simfoniko je dokazal orkester, da je celo uglajen in v izvrstnem skladu. Posebno je ugajalo solo g. K. na pistonu („Legionarji“). Očarujoče je učinkovalo tudi spremljanje „Vodnikovega venca“ — skratka, orkester je vreden polne hvale. Mogoče bi bilo še bolje, če bi ne bilo v orkestru majhnega in velikega bobna, kar mu daje nekoliko značaja turške godbe, in bi se nadomestila s timpani.

G. K. je postavil za uvodno in končno točko koračnice; dasiravno sta bili obe koračnici krasni, zlasti prva, vendar nas spominja tak spored nekoliko vrtnih ali promenadnih koncertov. Toda razumemo v tem oziru gosp. K., kakor pozna g. K. naše občinstvo, ki mu je te vrste godba prijetnejša in dostopnejša nego resne uverture. Uvertura iz „Rokovnjačev“ se seveda ne more meriti z ostalimi točkami tega večera, kar pa je krivda skladateljeva, Ta orkester je zdrava ideja, zmožna življenja, ker bi lahko konkuriral z marsikaterim orkestrom v velikih koncertnih mestih. G. K. je tudi pravi mož zanj. Mogoče bo se dal še dopolniti orkester z lesnimi rogi in klarneti, da dobi še živejši kolorit.

Pevskega zbora pa ne moremo tako brezpogojno hvaliti, dasiravno razpolaga z izredno dobrimi močmi. Zbor se ni poglobil tako v skladbe, niti ni vsikdar dobro intoniral. Prehod v I. zboru z mol v dur ni bil dober. („Večer na Savi“). V drugem zboru ni bil bariton celo na mestu, intoniralo pa se je bolje. Najbolje se je posrečil zboru „Vodnikov venec“, ki se je pel resnično umetniško, kakor je sploh ta točka bila vrhunec koncertnega večera. Zboru je priporočati, da se pridno vadi in pili, da ima več vaj, potem se lahko ponaša s svojimi izvrstnimi močmi v ženskih glasih, v 1. tenorjih in 2. basih in sploh v svojih 60 pevcih in pevkah. Pevovodja g. Bureš se je sicer silno trudil z zborom, kakor je sploh zahvaliti g. Bureša najbolj, da se je koncert mogel prirediti, toda dokler se ne ukorenini v naših pevcih in pevkah trdna navada, da bodo zahajali točno in redno k pevskim vajam, dotlej ne more doseči naš pevski zbor popolnosti in uglajenosti.

b Iz Maribora. Kaj pravi Wastian! Nemški meščanje kandidirajo Wastiana in Negerja. Wastian roti svoje volilce, raj zastavijo Nemci ob letošnjih volitvah v štajerski dež. zbor vse moči, drugače je lahko po novi volilni reformi konec nemško-nacionalne večine za večne čase. Zračunilo se je, da se da doseči večina 5 glasov le ob skrajno dobri udeležbi nemških nacionalcev v volitvah in da bo se torej težko ohranila njihova posest štajerskega deželnega zbora. Klerikalci, socialni demokratje in Slovenci so na delu, da odrinejo nemške nacionalce od gospodarstva v deželi.

Saj se menda Wastian ne boji, da ga ne odrinemo mariborski volilci celo od tega korita, kakor smo ga ob državnozbornih volitvah!?

b Iz Maribora. K volitvam. Narodna dolžnost zahteva danes bolj ko kedaj poprej, da se pokaže ob prihodnjih volitvah v deželni zbor v našem mestu slovenska manjšina. Kdor čuti in razume, kako moralno ceno bi imelo

častno število slovenskih glasov v Mariboru, tisti se ne bode obotavljal, da pripomore k lepemu uspehu, kolikor je v njegovih močeh. Krajni odbor „Narodne stranke“ v Mariboru kliče na delo. Vse, kar je slovenskega zavednega prebivalstva, se mora zdaj postaviti v narodno službo. Nič več strahu pred izvrševanjem političnih pravic! Zlasti v državnem uradništvu slovenske narodnosti se naj zbudi nekoliko več odločnosti v tem oziru, saj se ni treba nikomur sramovati niti v državni službi svoje narodnosti. Naše nemško državno uradništvo je že davno postalo odločno, le mi še radi cincamo, čakamo, premišljujemo in čepimo nazadnje vsak v svojem kotu, češ, Bog ne daj, da bi nas kdo videl na potu v volilni lokal. Neodločnost v stran in ravnajmo tako, kakor je priporočal poslanec Marckhl v zborovanju društva nemških volilcev pretekli teden nemškemu državnemu uradništvu.

Če je vsak slovenski volilec na svojem mestu, bo se kmalu upoštevalo naše število in marsikdo bode dobil o nas drugačne pojme nego jih ima dotlej, dokler hodi le 30 naših na volišča.

v Mariborski duhovniki trdijo, da želijo kompromis na „gospodarskem“ polju. Kako si to stvar predstavljajo, so pokazali z ustanovitvijo konkurenčnih posojilnic v Framu in v Šmarji pri Jelšah. Malo razumete o narodnem gospodarstvu, če mislite da je tako delovanje — družega doslej še niste pokazali! — vrhunec gospodarske politike. Ali pa rabite morebiti za volitve denarja? Zadnje bo menda bolj štimalo.

v Brezvestnost pri prodaji mleka. V Mariboru sta te dni nenadoma preiskovala dva uradnika deželne preskuševalnice mleko, in sicer na cesti proti Leiteršberku. Preko 70 oseb sta zgrabila, ki so imele ali pokvarjeno ali z vodo zmešano mleko.

v Podružnica nemškega „Schulvereina“ v Radvini pri Mariboru je imela pred kratkim svoj občni zbor. Število rednih članov je vsled dela nemškega nadučitelja Rupricha na tamošnji nemški šoli poskočilo od 36 na 51! Dejstva govore...

v Pravda proti Linhartu, znanem nredniku umazanega „Štajerca“, ki bi se imela vršiti dne 5. tm. v Mariboru, se je preložila. Tožitelj dr. Brejc je iz zelo umljivih razlogov zahteval delegiranje drugega sodišča.

b Klerikalni kandidati bodo postavljeni po vseh okrajih na velikonočni pondeljek in torek. Boje se nas, zato so čakali.

b „Tatinska družba“ straši tudi po „Slov. Gosp.“ Le počasi. Kmalu bomo tudi mi odgovorili, a upravičeno, še z docela drugačno besedo.

b Častita družba „Marb. Zeit.“ z veliko naslodo ponatiskuje natolcevanja „Slovenčeva“, ki se jezi, da slovenski narodni listi niso z nemškimi vred širili vseh izmišljotin o Srbiji. Heil „Slovenec“!

a Pevsko društvo „Kum“ v Radečah pri Zidanemmostu priredi na Velikonočni pondeljek veliko narodno igro s petjem „Rokovnjači“. — Predprodaja vstopnic v trgovini g. Albert Moser-ja v Radečah.

b Drobne novice. V Pobrežu se je obesil minulo soboto neki Farič. Revez je bil nekoliko zmešan. Prišel je šele pred kratkim iz bolnišnice. — Umrli je trgovka Neža Holc v Smolincih, stara 28 let. — V Dragučovi (nad Mariborom) so bili pri občinskih volitvah izvoljeni 4 štajercijanci in 4 Slovenci. — Dopisi v „Narodnem Dnevniku“ in „Nar. Listu“ so v živo zadeli klerikalne vodje pri Sv. Lovrencu na Dr. p. Kadar se mački na

rep stopi, cvili — to je ves odgovor na zagovor v „Sl. G.“ — Ošpičke imajo šolarji pri Sv. Janžu na Dr. p. „Slovenski Gospodar“ si ne upa povedati, da so v Podsredi zmagali narodnjaki! — 14. aprila se vrše obč. volitve na Vidmu. Borili se bodo narodnjaki in klerikalci skupno proti štajercijancem. — Umrla je v Mariboru zasebnica M. Augustiner, stara 50 let. — Kmet. podr. v Št. Ilju je imenovala dež. vinarsk. nadzornika Stieglerja za častnega člana.

v Zvišane podpore za državne žrebce v zasebni oskrbi. Poljedeljsko ministerstvo razglašča, da je povišalo za l. 1909 podpore za državne žrebce v zasebni oskrbi od 200 na 300 kron. Interesenti naj vložijo prošnje potom graške državne žrebčarne na poljedeljsko ministerstvo.

v Potoke so začeli že pridno urejevati na Zg. Štajerskem. Koliko dela še čaka v tem oziru na Sp. Štajerskem! Ščavnica, Pesnica (deloma), Dravinja, Ložnica, Mislinja — in še drugi potoki zahtevajo ureditve. V tem oziru bo imela naša bodoča deželnozb. delegacija mnogo dela!

d Nesreča v pivovarni. V Voitsbergu je v pivovarni Rottenbacher poskušal v pondeljek popoldan 17letni učenec Ludvik Ceschini, ne da bi mu kdo ukazal ali bil prisoten, djati transmissijski jermen na kolo. Jermen ga je zgrabil in potegnil med kolesje, da so ga komaj rešili. Dobil je precej poškodb.

Kranjske novice.

b Proti občinski volitvi v Idriji so vložili klerikalci priziv. Namen jim je, zavlačevati izvolitev starejšinstva.

b Iz finančne službe. Računski svetnik pri fin. ravnateljstvu v Ljubljani g. Anton Mrak je imenovan za višjega računskega svetnika, računski revident Ivan Kovač pa za računskega svetnika.

b Za Aljažev dom, ki so ga narayne sile razdjale, so poslali že mnogi rodoljubi lepe zneske, znamenje, da se med Slovenci ceni veliki pomen planinstva.

b Umrl je v Kranju 7. t. m. Fr. Omersa ml., trgovec in posestnik.

b Notar Plantan je, kakor poroča „Slovenec“, odložil deželnozborski mandat dolenjskih mest.

b O starostnem zavarovanju je napisal dr. Evangelist Krek brošvuro, ki jo prodaja po 20 vin. Ali v njej opisuje tudi resnici na ljubo neprijetne spomine s shoda v „Unionu“ in kako je takrat v par sekundah postal iz Savla „Pavel?“

Primorske novice.

u V Št. Peter pri Gorici je prišel za postajenačelnika neki Nemec Majer, ki ne zna niti besede slovenski. Prejšnji postajenačelnik, Slovenec, se je moral brez vzroka umakniti. Novi „šef“ postaje je takoj odstranil dvojezični pečat s postaje in ga namestil s samonemskim. Tako anno 1909 v popolnoma slovenskem kraju pod zaščito „močne“ vlade!

u V Dekaniji (v Istri) se ustanovi podružnica Ciril-Methodove družbe.

o Stavka lekarniških asistentov v Trstu. Včeraj popoldan ni prišlo med posestniki lekarn in asistenti do sporazuma. Asistenti so naznanili, da začnejo danes opoljan s stavko; vendar je še upanja, da se spor poravnava.

Nabirajte naročnike za „Narodni Dnevnik“.

Po svetu.

a Za nove člane gosposke zbornice bodo pri prihodnjih imenovanjih, kakor se poroča iz Prage, najbrž imenovani prejšnji praški župan dr. Solc, založnik Otto, nekdanji podpredsednik poslanske zbornice Zeithammer in češki pesnik Ireček.

a Prošt Zanetti, ki jo je pred nekaj časom vsled velikih poneverjenj popihal, da se ni vedelo kam za njim, se nahaja sedaj baje v Buenos Aires v Južni Ameriki, kakor poročajo okrožnemu sodišču v Rovinju.

a Premogarska stavka v Kladnem. Stavka se je razširila tudi na druge rove. Le rudarsko ravnateljstvo v Slanem se je z delavci pobotalo.

a Velik požar. V Annabergu pri Lipskem je 7. t. m. izbruhnil velikanski ogenj. Pri gašenju sta dva gasilca našla smrt v plamenu. Na tovarnarja Brachwitza se je porušilo zidovje in ga pokopalo.

Društvene vesti.

o Društvo za varstvo in preskrbovanje otrok v celjskem sodnem okraju ima svoj redni občni zbor dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani hotela pri „Belem volu“ s sledečim dnevnim redom: 1. nagovor predsednika; 2. poročilo tajniško in blagajniško; 3. sprememba § 17. društvenih pravil v toliko, da je seja sklepna pri navzočnosti najmanj 4 članov; 4. slučajnosti.

a „Kat. podporno društvo v Celju“ priredi na belo nedeljo t. j. 18. t. m. ob 3. uri popoldne pri „belem volu“ svoj redni občni zbor z običajnim sporedom: Na dnevnem redu je tudi volitev novega odbora in sprememba pravil. K mnogobrojni udeležbi vabi vse ude in prijatelje društva najvljudneje odbor.

a Veliko rokodelsko slavnost priredi ljudska šola v Središču na Velikonočni pondeljek 12. aprila v šolskih prostorih. Igral se bo dramatični prizor „Lastni želji — prosta pot ali: Kovač hoče biti!“ in spevoigra „Slava rokodelstvu!“ — Začetek ob pol 7. uri zvečer. Vstopnina: sedeži 80 vin., stojšča 30 vin.

b Slovensko akademično in tehnično društvo „Adrija“ v Pragi je izročilo „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi“ vsoto 25 K kot skupiček prodanih razglednic.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Obnovitev trozveze.

a Berlin, 9. apr. (Brz. „Nar. Dn.“). „Berliner Tageblatt“ poroča iz Rima o nekem senzaciji vzbujajočem članku radikalnega lista „Citta“ o razmerju Italije do trozveze. List prinaša pogovor z nekim vplivnim italijanskim diplomatom, ki se je izrazil, da se bo trozveza obnovila.

Avstro-Ogrska in Črnagora.

a Cetinje, 9. apr. (Brz. „Nar. Dn.“). Kakor se je že poročalo, se je sporazumno med Avstro-Ogrsko in Črnogoro sestavila mešana komisija, ki naj preiskuje zadevo na avstrijsko-črnogorski meji, ko so Črnogorci ujeli nekaj avstrijskih vojakov, je odgnali čez mejo, a je potem izpustili.

Srbski prostovoljci na Ogrskem.

a Budimpešta, 9. aprila. (Brz. „Nar. Dn.“). Oblasti so izvedele, da je zelo mnogo srbskih prosvoljcev prestopilo ogrsko mejo, ki se mislijo podati v Ameriko. Odbor za narodno obrano je več stotinam prostovoljcev svetoval, naj gredo v Ameriko in jim je tudi dal sredstva za pot.

Konflikt med srbskimi dijaki in meščani na Dunaju.

a Dunaj, 9. apr. (Brz. „Nar. Dn.“). V neki dunajski kavarni je prišlo sinoči do krvavega pretepa med srbskimi

dijaki in ostalimi gosti. Srbi so peli srbske pesmi, česar pa drugi gostje niso hoteli dopustiti. Med pretepom, ki je na to sledil, je bilo več srbskih dijakov aretiranih.

Italijanski kralj v Mesini.

b Rim, 9. aprila. (Brz. „N. Dn.“) Kralj Viktor Emanuel se je izrazil zelo ostro o tem, da delo v Mesini tako slabo napreduje. Mestne stavbenike, ki so ga spremljali in mu razkazovali, je prosil, naj se le povrnejo nazaj k svojemu delu. Če se je zvedelo, po kateri ulici se bo kralj z avtomobilom peljal, so takoj še spravili vstran razvaline in trupla. Kralj se pri vseh ljudeh informira in obljublja, da bode za vse gledal. „Tribuna“ ve poročati, da bo tudi nemški cesar Viljem na potu iz Krfa obiskal Mesino.

Kraljevič Jurij.

o Belgrad, 9. aprila. (Brz. N. D.) Odhod bivšega prestolonaslednika Jurija se še zmiraj zavlačuje. Baje še gmotne stvari niso v redu. Onih milijon frankov, ki jih je minister Pašić obljubil Juriju, še tudi ni izplačanih. Justični minister se tudi zelo protivi, da bi se ta vsota dovolila. Včeraj je imel princ Jurij daljši razgovor s kraljem Petrom. Princ je zahteval, da se mu pred odhodom poplačajo vsi dolgovi in da se naloži zanj glavnica, od katere bi lahko živel popolnoma neodvisen od milosti ali nemilosti očeta.

Avstrijsko-srbska trgovinska pogodba.

o Berlin, 9. aprila. (Brz. N. Dn.) „Lokalanzeiger“ poroča iz Belgrada, da je njegov dopisnik imel razgovor z nekim uglednim politikom, ki mu je rekel, da so vse vesti o pogajanjih med Srbijo in Avstro-Ogrsko radi trgovinske pogodbe izmišljene. Srbija ni ničesar zahtevala, niti da bi prek Bosne dobila prosto trgovsko cesto do morja, niti ni pristala na največje carinske ugodnosti za srbsko blago, ker od tega nima Srbija nikake koristi.

Različne vesti.

o Lvov, 9. aprila. (Brz. Nar. Dn.) Grof Kazimir Badeni, prejšnji gališki maršal, je tukaj zbolel.

o Trst, 9. aprila. (Brz. „N. Dn.“) Trgovinski minister Weisskirchner je danes predpoldne odpotoval.

o Pariz, 9. aprila. (Brz. „N. Dn.“) V Bory na Francoskem je izbruhnila šolarska stavka. Stariši in občinski odbor so šolarje napotili, naj ne pohajajo v ondotno občinsko šolo, ker je dotična učiteljica hudo udana pijači.

b Berlin, 9. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Za dne 20. aprila je določena zopetna obravnava v procesu Moltke-Harden. Za Moltkeja nastopijo 4 priče, Harden še svojih prič ni imenoval.

Narodni gospodar.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu,

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom. Ta zavod je položil letos svoj račun za III. upravno leto 1908. Torej je še mlad. V Slovenih se mladost mnogokrat prezira, zato pa so se tudi že mnogi varali in prejkoslej občutili posledice takega ravnanja. Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu še ne obstoji čisto tri leta (računjeno do 31. decembra 1908.), a je imela v tem času prometa 10,164.749'39 K. Hranilnih vlog je bilo vloženih 2.460.488'29 K, vzdignjenih hran. vlog pa 1.826.740'64 K. Posojil se je v celi dobi izplačalo 1.266.757'65 K, vrnilo pa 492.343'41 K.

V upravnem letu samem je znašal promet 5.604.738'11 K, čistega dobička pa je bilo 8648'32 K. Zadrugnikov je pristopilo 292, tako da znaša skupno število zadrugnikov koncem leta 951.

Izstopil ni nobeden zadrugnik. Aktiva znašajo 859.092'15 K. Hranilnih vlog je 831.338'13 K. Oba rezervna zaklada (splošni in oni za eventualne izgube) skupaj sta narasla za 13.609.77 K.

Nas zanima zadruga čisto posebno radi njenega narodnega dela, ki ga vrši v Trstu. Pred vsem upravlja zalogo za nižjo trgovsko šolo v Trstu. Ta fond je znašal koncem leta 1907. 8610'02 K. V letu 1908. so došli sledeči prispevki: od trg-obrtne zadruge same 3500 K, dar „Tržaške posojilnice in hranilnice“ za leto 1907. 5000 K, obresti 462'20 K, razni darovi 8'20 K. Skupaj torej koncem 1908. l. 16.580'42 K. V minoletem letu pa je zadruga kupila v Trstu dve hiši, obe v srcu mesta. V jedni bodo prostori za bodoči „Trgovski dom“, v drugi pa je že sedaj nastanjena slovenska ljudska šola in sicer brezplačno, če se ne motim. Razun tega se je iz čistega dobička za leto 1908. podelilo dramatičnemu društvu v Trstu 500 K, dijaško-podpornemu društvu pa 100 K.

Mlademu zavodu, ki vrši v Trstu s tako vneto narodnokulturno delo, je želeti tudi v bodoče najlepših uspehov! St.

Tržne cene.

8. aprila.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za maj 36'25, za september 33'75, za december 32'75, za marc 32'75. Tendence stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'55, za oktober — december K 22'50. Tendence mirna. — Vreme megleno.

Budimpešta, 8. aprila. Pšenica za april 14'03, pšenica za maj 13'84, pšenica za oktober K 11'37, rž za april K 9'92, rž za oktober K 9'10, oves za april K 8'66, oves za oktober K —, kornuza za maj K 7'42, kornuza za julij K 7'62, ogrščica za avgust K 14'90. Promet 10.000 met. st.

Budimpešta, 8. aprila. Svinjad: ogrske stare, težke 143 do 144 vin., mlade, težke 144 do 146 vin., mlade, srednje 145 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 147 vin.; zaloga 23.296 kom.

Svinjska mast v Budimpešti: 150'—, namizna slanina 130'—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 8. aprila:

Zahteve za pšenico se zvišale za 5 vin. Rž, kornuza in oves ostali na isti ceni. Ječmen je bil trden.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 31'85, moka za prihodnji mesec 32'15, moka za maj — avgust 32'70, moka za sept. — decemb. 30'95, pšenica za tekoči mesec 24'85, pšenica za prihodnji mesec 25'10, pšenica za maj — avgust 25'25, pšenica za sept. — dec. 23'55, rž za tekoči mesec 17'35, rž za prihodnji mesec 17'60, rž za maj — avgust 17'60, rž za sept. — dec. 17'50.

Tendence: moka in pšenica: trdna, rž: mirna. — Vreme lepo.

Sprejme se izvežbani samski

vrtnar

v službo. Plača po dogovoru. Ponudbe se naj pošiljajo grajskemu oskrbnistvu Impolce, pošta Radna pri Sevnici.

207 1

Postenega

hlapca

sprejme takoj. — Plača po dogovoru.

J. KRAŠOVIC, trgovec v Žalcu. 204 3-2